

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії,
в.о. ректора Херсонського державного
університету

проф. Тюхтенко Н.А.

« 26 » Серпня 2018 р.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування (співбесіди) з

Красзнавства

для здобуття ступеня бакалавра на основі освітньо-кваліфікаційного рівня
«молодший спеціаліст», базової або повної вищої освіти/ та осіб, які не
менше одного року здобувають ступінь бакалавра та виконують у повному
обсязі навчальний план)
(денна, заочна форми навчання)

Галузь знань: 24 Сфера обслуговування
Спеціальність: 242 Туризм

Укладач програми:

С.Д. Яковлева Яковлева С.Д.
голова фахової атестаційної комісії,
завідувач кафедри корекційної освіти,
доктор психологічних наук

Херсон 2018

Затверджено на засіданні приймальної комісії Херсонського державного університету (протокол № ____ від _____ 2018 року).

ЗМІСТ

1. Загальні положення	4
2. Зміст програми	5
3. Перелік питань, що виносяться на співбесіду з красзнавства	9
4. Список рекомендованої літератури	12
5. Критерії оцінювання співбесіди з красзнавства.....	13

1. Загальні положення

Програма додаткового вступного випробування для абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття ступеня бакалавра на 2 курс на основі базової або повної вищої освіти/ та осіб, які не менше одного року здобувають ступінь, розроблена відповідно до типових (авторських програм).

Організація та проведення додаткових фахових вступних випробувань відбувається у порядку визначеному у Положенні про приймальну комісію Херсонського державного університету.

Мета вступного випробування – відбір претендентів на навчання за рівнем вищої освіти бакалавра.

Форма фахового вступного випробування: вступне випробування проводиться у формі співбесіди для базової або повної вищої освіти/ та осіб, які не менше одного року здобувають ступінь бакалавра та виконують у повному обсязі навчальний план.

Вступне випробування проводиться у письмовій формі для освітньо-кваліфікаційного рівня "молодший спеціаліст".

Тривалість фахового вступного випробування – на виконання відведено не більше 30 хвилин на абітурієнта.

Результат додаткового фахового вступного випробування (співбесіди) оцінюється за шкалою від 0 до 200 балів.

Додаткове вступне випробування має на меті визначення рівня базової теоретичної підготовки вступника з подальшим допуском до складання фахового вступного випробування для здобуття ступеня бакалавра. Оцінювання знань з додаткового вступного випробування здійснюється за критеріями «рекомендовано (оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів)»/«не рекомендовано (оцінюється за шкалою від 0 до 99 балів)». У випадку, якщо абітурієнт не склав додаткове вступне випробування, він втрачає право брати участь у конкурсному відборі за цієї спеціальністю.

Перепусткою на тестування є Аркуш результатів вступних випробувань, паспорт.

Під час проведення вступного випробування не допускається користування електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими матеріалами, якщо це не передбачено рішенням Приймальної комісії. У разі використання вступником під час вступного випробування сторонніх джерел інформації (у тому числі підказки) він відсторонюється від участі у випробуваннях, про що складається акт. На екзаменаційній роботі такого вступника член фахової атестаційної комісії вказує причину відсторонення та час. При перевірці така робота дешифрується і за неї виставляється оцінка менше мінімальної кількості балів, визначеної Приймальною комісією та Правилами прийому, для допуску до участі в конкурсі або зарахування на навчання поза конкурсом, незважаючи на обсяг і зміст написаного. Вступники, які не з'явилися на фахове вступне випробування (співбесіду) без поважних причин у зазначений за розкладом час, до участі у подальших іспитах і конкурсі не допускаються.

2. Зміст програми

Загальна географія

Географія як наука, розвиток географічних досліджень. Об'єкт та предмет вивчення географії. Місце географічних дисциплін у системі наук. Джерела географічних знань. Методи географічних досліджень. Розвиток уявлень про форму, розміри та рухи Землі.

Найвизначніші географічні відкриття, видатні мандрівники. Географічні дослідження світу та України в різні історичні епохи. Вітчизняні вчені-географи. Сучасні географічні дослідження та їх значення.

Способи зображення Землі. Зображення земної поверхні на малюнку, плані, карті, глобусі, аерофотознімку та космічному знімку. Поняття «план місцевості», «географічна карта», «топографічна карта», «азимут».

Картографічні проекції та спотворення. Елементи градусної сітки. Легенда карт. Види масштабу. Класифікація карт. Топографічні карти та їх практичне використання.

Визначення напрямків географічних координат об'єктів, абсолютної та відносної висоти місцевості, глибини морів і океанів. Способи вимірювання відстаней на різних географічних і топографічних картах. Орієнтування на місцевості за місцевими ознаками. Значення карт у житті людини

Літосфера та рельєф. Внутрішня будова Землі. Поняття «земна кора», «літосфера», «літосферна плита», «тектонічні структури», будова та типи земної кори, породи та мінерали що її складають. Геологічне літочислення, геологічний вік, геохронологічна таблиця.

Внутрішні процеси в літосфері. Рухи літосферних плит. Походження материків і океанів. Вулкани та землетруси, райони їх поширення. Зовнішні сили, що змінюють земну поверхню. Корисні копалини їх класифікація за походженням.

Основні форми земної поверхні: гори і рівнини. Рельєф дна Світового океану. Значення рельєфу в господарській діяльності людини та вплив діяльності людини на рельєф.

Атмосфера та клімат. Поняття «атмосфера», її склад та будова, значення. Сонячна радіація та її розподіл в атмосфері й на земній поверхні. Теплові пояси та їх межі (тропіки і полярні кола). Температура земної поверхні та повітря, її зміни з висотою і розподіл залежно від кута падіння сонячних променів. Атмосферний тиск його вимірювання. Основні пояси атмосферного тиску Землі.

Загальна циркуляція атмосфери. Постійні вітри. Циклони й антициклони. Сезонні та місцеві вітри. Вода в атмосфері. Вологість повітря. Хмари. Атмосферні опади та їх утворення. Розподіл опадів на поверхні земної кулі. Повітряні маси й атмосферні фронти.

Поняття «клімат». Кліматичні пояси та області. Кліматична карта. Залежність клімату від широти місцевості, морських течій, близькості до морів, рельєфу, антропогенного впливу. Погода, добові та сезонні коливання її метеорологічних елементів. Спостереження за погодою та її прогнозування. Вплив клімату та погоди на господарську діяльність

Гідросфера. Поняття «гідросфера» та її основні частини. Світовий океан та його частини: океани, моря, затоки, протоки. Суходіл в океані. Властивості вод Світового океану та причини її неоднорідності. Водні маси. Рух води в Світовому океані. Морські течії.

Води суходолу. Річка та її частини. Елементи річкової долини. Річкові басейни. Живлення та режим річок. Озера, їх походження. Болота. Льодовики, багаторічна мерзлота. Підземні води. Джерела. Штучні водойми. Використання Світового океану та вод суходолу в господарській діяльності людини

Біосфера. Поняття «біосфера», її складові та межі. Ґрунти, їхні властивості та відмінності. Рослинність суходолу і океану. Тваринний світ

суходолу і океану. Вплив біосфери на інші оболонки. Вплив людини на біосферу. Охорона біосфери.

Географічна оболонка та загальні закономірності природи Землі. Поняття «географічна оболонка». Загальні закономірності географічної оболонки: цілісність, кругообіг речовин та енергії, ритмічність, комплексність. Зональні та азонанальні природні комплекси. Зміна природних комплексів під впливом господарської діяльності людини.

Фізична географія України

Формування території, сучасні розміри, адміністративно-територіальний поділ. Географічне положення, кордони, розташування території України стосовно годинних поясів. Місце України на політичній та економічній карті світу. Господарська оцінка економіко-географічного положення.

Основні риси рельєфу: низовини, височини, гори. Тектонічні структури, їх будова та рухи. Особливості геологічної будови території України. Геоморфологічна будова. Чинники виникнення несприятливих геологічних і геоморфологічних процесів та шляхи запобігання їм. Мінерально-сировинні ресурси та їх класифікація. Закономірності поширення, характеристика та господарська оцінка паливних, рудних і нерудних корисних копалин.

Основні кліматотворні чинники. Загальні риси клімату. Типи повітряних мас. Розподіл температури повітря і опадів на території України. Основні кліматичні показники. Сезонні особливості клімату. Причини виникнення і наслідки дії небезпечних метеорологічних явищ на території країни, їх поширення. Кліматичні ресурси. Метеоспостереження, прогнози погоди.

Загальні гідрологічні особливості території України. Поверхневі води, особливості їх формування і розподілу. Основні річкові басейни. Канали. Болота, їх типи і поширення. Озера і водосховища. Підземні води.

Несприятливі гідрологічні явища і заходи запобігання їм. Водні ресурси України, шляхи їх раціонального використання і охорони. Чорне та Азовське моря. Природногосподарська характеристика морів, проблеми використання ресурсів та охорони природи.

Грунтовий покрив. Умови ґрунтоутворення, властивості, основні генетичні типи ґрунтів, закономірності їх поширення. Карта ґрунтів України. Господарське використання ґрунтів. Земельні ресурси України. Охорона земельних ресурсів. Різноманітність видового складу рослинності, закономірності поширення рослинності. Рослинні комплекси лісів, степів, луків. Рослинні ресурси, їх охорона і відтворення. Зелена книга України. Різноманітність видового складу тварин. Фауністичний склад лісів, степів, луків, боліт, водойм, Українських Карпат і Кримських гір. Тваринні ресурси, заходи з їх охорони і відтворення. Червона книга України

Умови розвитку й характерні риси природних комплексів. Взаємодія чинників і компонентів ПТК. Ландшафти та їх класифікація. Фізико-географічне районування України, його наукове і практичне значення.

Мішані та широколистяні ліси. Лісостеп. Степ. Господарська характеристика природних зон, проблеми використання природних ресурсів й охорони природи.

Українські Карпати. Кримські гори. Природно-господарська характеристика гірських областей, проблеми використання ресурсів й охорони природи.

Чорне та Азовське моря. Природно-господарська характеристика морів, проблеми використання ресурсів та охорони природи.

Геоecологічна ситуація. Основні забруднювачі навколишнього середовища. Вплив геоекологічної ситуації на населення. Природоохоронні заходи. Законодавчі акти про природно-заповідний фонд. Категорії природно-заповідного фонду. Природоохоронні комплекси. Національна екологічна мережа. Моніторинг навколишнього середовища

3. Перелік питань, що виносяться на співбесіду з красзнавства

Загальна географія

1. Об'єкт та предмет вивчення географії. Місце географічних дисциплін у системі наук.
2. Джерела географічних знань. Методи географічних досліджень. Розвиток уявлень про форму, розміри та рухи Землі.
3. Найвизначніші географічні відкриття, видатні мандрівники.
4. Географічні дослідження світу та України в різні історичні епохи. Вітчизняні вчені-географи. Сучасні географічні дослідження та їх значення.
5. Зображення земної поверхні на малюнку, плані, карті, глобусі, аерофотознімку та космічному знімку.
6. Поняття «план місцевості», «географічна карта», «топографічна карта», «азимут».
7. Картографічні проекти та спотворення.
8. Елементи градусної сітки. Легенда карт. Види масштабу.
9. Класифікація карт. Топографічні карти та їх практичне використання.
10. Визначення напрямів географічних координат об'єктів!в, абсолютної та відносної висоти місцевості, глибини морів і океанів.
11. Способи вимірювання відстаней на різних географічних і топографічних картах.
12. Внутрішня будова Землі. Поняття «земна кора», «літосфера», «літосферна плита», «тектонічні структури», будова та типи земної кори, породи та мінерали що її складають.
13. Геологічне літочислення, геологічний вік, геохронологічна таблиця.
14. Внутрішні процеси в літосфері. Рухи літосферних плит. Походження материків і океанів. Вулкани та землетруси, райони їх поширення.

Фізична географія України

15. Формування території, сучасні розміри, адміністративно-територіальний поділ.
16. Географічне положення, кордони, розташування території України стосовно годинних поясів.
17. Місце України на політичній та економічній карті світу. Господарська оцінка економіко-географічного положення.
18. Основні риси рельєфу: низовини, височини, гори. Тектонічні структури, їх будова та рухи.
19. Особливості геологічної будови території України. Геоморфологічна будова.
20. Чинники виникнення несприятливих геологічних і геоморфологічних процесів та шляхи запобігання їм.
21. Мінерально-сировинні ресурси та їх класифікація.
22. Закономірності поширення, характеристика та господарська оцінка паливних, рудних і нерудних корисних копалин.
23. Основні кліматотвірні чинники. Загальні риси клімату.
24. Типи повітряних мас. Розподіл температури повітря і опадів на території України.
25. Основні кліматичні показники. Сезонні особливості клімату. Причини виникнення і наслідки дії небезпечних метеорологічних явищ на території країни поширення.
26. Кліматичні ресурси. Метеоспостереження, прогнози погоди.
27. Загальні гідрологічні особливості території України. Поверхневі води, особливості їх формування і розподілу.
28. Основні річкові басейни. Канали. Болота, їх типи і поширення. Озера і водосховища.
29. Підземні води. Несприятливі гідрологічні явища і заходи запобігання їм.

30. Водні ресурси України, шляхи їх раціонального використання і охорони. Чорне та Азовське моря.

31. Природногосподарська характеристика морів , проблеми використання ресурсів та охорони природи

32. Ґрунтовий покрив. Умови ґрунтоутворення, властивості, основні генетичні типи ґрунтів, закономірності їх поширення.

33. Карта ґрунтів України. Господарське використання ґрунтів. Земельні ресурси України.

34. Охорона земельних ресурсів. різномаштність видового складу рослинності, закономірності поширення рослинності.

35. Рослинні комплекси лісів, степів, луків. Рослинні ресурси, їх охорона і відтворення. Зелена книга України.

4. Список рекомендованої літератури

1. Скуратович О.Я., Круглик Л. Л, Коваленко Р. Р. Загальна географія: Підруч. для 6 кл. - К.: Зодіак -ЕКО, 2005. -319с.
2. Пестушко В. Ю., Сасихов В.С. Уварова ГС. Географія материків і океанів: Підруч. для 7 кл. серед, шк. - К: Абрис. - 376 с.
3. Кобернік С.Г., Скуратович О.Я. Географія материків і океанів: Підруч. для 7 кл. загальноосв. навч. закладів. - К.: Навчальна книга, 2005. - 319 с.
4. Корнєєв В.П., Герасимчук В.М., Пічугін Б.В. Географія материків і океанів: Підруч. для 7 кл. - К.: Освіта, Шкільна освіта, 2003. - 256 с.
5. Масляк П.О., Шищенко П.Г. Географія України: підруч. для 8-9 кл. серед, шк. -К.: Зодтк-ЕКО. 2004-432 с.
6. Чернов Б. В. Фізична географія України, Підручн. для 8 кл, - К.: Освіта, 2002. - 254 с. Плєпкий Й.Р. Географія України (Фізична географія з основами загального землезнавства): Підручн. для 8 класу. -Львів: ВНТЛ-Класика 2003.
7. Дітчук І. Л., Заставецька О. В., Ткач Д.В. Географія України: навч. посібник. - Тернопіль: Навчальна книга - Богдан. 2006. - 168 с.
9. Шищенко П.Г., Муніч Н.В. Фізична географія України: Підруч. для 8 кл. загальноосвітньої. навч. закл. - К.: Зодіак - ЕКО, 2005, - 256 с.
10. Заставний Ф.Д. Економічна і соціальна географія України: Підруч. для 9 кл. - К.; Форум. 2003.-239с.
11. Масляк П.О. Економічна і соціальна географія України: Підруч. Для 9 кл. загальноосв. навч. закл. - К: Педагогічна преса. 2005. -288 с.
12. Сиротенко А.Й. Економічна і соціальна географія України: Підруч. для 9 кл. загальноосв. навч. закл. - К: Освіта. 2001. - 222 с.
13. Яценко Б.П. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн: Підруч. для 10 кл. - К: Артек. 2004. - с. 248 с.

5. Критерії оцінювання вступного випробування (співбесіди) з краєзнавства

Заключення	Бали	Характеристики критеріїв оцінювання знань
Рекомендований 100-200	200,0-180,0	Абітурієнт має глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного курсу краєзнавства стосовно фактів, понять, законів, теорій і вміє усвідомлено їх застосовувати у проблемних ситуаціях, володіє знаннями про властивості простих і складних речовин, способи їх одержання і застосування. Користується широким арсеналом доказів своєї думки, здатний до прогнозування та встановлення причинно-наслідкових зв'язків.
	179,0 - 160,0	Абітурієнт має міцні ґрунтовні знання з усього теоретичного курсу краєзнавства, але може допустити незначні неточності в формулюванні понять. Вміє застосовувати набуті знання на алгоритмічному рівні, продуктивний рівень виявляється епізодично. Недостатньо володіє вміннями доводити, пояснювати окремі поняття. Творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.
	159,0-140,0	Абітурієнт знає програмний матеріал повністю, має практичні навички при вирішенні практичних задач, але не вміє самостійно мислити, не може вийти за межі певної теми. Рівень самостійності мислення недостатній: під час виконання роботи вимагає інструкцій. Абітурієнт самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Професійна компетентність має обмеження у виконанні завдань творчого характеру.
	139,0-120,0	Абітурієнт знає основні положення програмного матеріалу. Пояснення основних процесів відбувається на емпіричному рівні. Не вміє встановлювати логічну послідовність подій, допускає помилки у визначенні основних понять. Професійні вміння мають розрізнений характер.
	119,0-100,0	Абітурієнт має фрагментарні знання з краєзнавства. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні. Професійні вміння мають розрізнений характер, що свідчить про низький рівень сформованості компетентності.
Не рекомендований 0-99	99,0-50,0	Абітурієнт має фрагментарні знання з усього курсу. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Мова невиразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання.
	49,0 - 0	Абітурієнт не має знань зі значної частини навчального матеріалу; допускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань.